

Europa Avond

Overleeft de EU het
Trump-tijdperk?

Beste bezoeker van het Haagsch College

Het Haagsch College heet u hartelijk welkom bij de Europa Avond in Perscentrum Nieuwspoord. Vanavond gaat het over de toekomst van Europa. Want gemopper op de Brussel mag er dan altijd zijn geweest, nog nooit was de toekomst van de EU zo broos als nu. Aan de buitengrenzen zorgen explosieve brandhaarden voor een vluchtelingenstroom die het continent tot op het bot verdeelt. Binnen de EU dreigt de veenbrand van de Brexit over te slaan naar het vasteland.

Met de overwinning van Trump hebben heeft het anti-establishment duidelijk de wind in de zeilen. Met de verkiezingen voor de deur in Frankrijk, Duitsland en Nederland kan het ook in Europa een vuist maken. Marine le Pen, Alternative für Deutschland en Geert Wilders pieken namelijk al tijden in de peilingen. Gaat Europa de VS achterna? En betekent dat het einde van de EU?

Tussen alle sombere commentaren is het prettig om wat langer stil te staan bij de situatie in Brussel. Want kunnen de Europese instellingen tegen een stootje in deze onrustige tijden? Of vallen ze bij aanhoudende storm alsnog om? Adriaan Schout, Europa-expert van Instituut Clingendael legt uit of de EU berekend is op existentiële bedreigingen. Ook waagt hij zich aan een voorspelling over de toekomst van de EU.

Na het mini-college van Adriaan gaan we in debat met Kees Verhoeven, Kamerlid voor D66 en woordvoerder Europa in de fractie, Esther de Lange, Europarlementariër van het CDA en PvdA-Europarlementariër Agnes Jongerius. Kunnen zij de boze burger nog wel overtuigen? En wat gaan ze anders doen na de electorale mislukkingen van de Europese grondwet en het Oekraïne-verdrag?

Inhoudelijke goodiebag

Als dank voor uw komst bieden we u in samenwerking met het Montesquieu Instituut, en Repro van der Kamp deze inhoudelijke goodiebag aan. Hierin vindt u een aantal informatieve en verdiepende artikelen, tot stand gekomen in samenwerking met het Montesquieu Instituut en Repro van der Kamp.

Agenda Haagsch College

Vanavond staat het laatste event van 2016 op het programma. Natuurlijk biedt het Haagsch College ook in het nieuwe jaar weer verdiepende colleges over actuele thema's aan. In de eerste maand van 2017 staan er twee topsprekers op ons podium.

Lodewijk Asscher

23 januari in het Paard van Troje – 20:00 uur
Vicepremier Asscher gaat in op de nieuwe maatschappelijk kloof die dreigt te ontstaan. Waar komt de onvrede vandaan en hoe denkt hij de nieuwe kloof te dichten? Na Brexit, de overwinning van Trump en de toenemende populariteit van Wilders, Le Pen en de AfD vertelt Asscher hoe de sociaal-democratie een ander antwoord biedt op de groeiende ontevredenheid.

Marieke Blom – Verkiezingscollege: de staat van de economie

23 januari in Perscentrum Nieuwspoord – 20:00 uur
Kort voor de verkiezingen maakt het Haagsch College de financieel-economische balans op. Hoe staat het ervoor met de werkloosheid in ons land na vier jaar Rutte 2? Terwijl politieke partijen met elkaar kijkt Marieke Blom naar de cijfers en economische trends.

Populisme

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

Populisme is een verzamelnaam voor verschillende politieke bewegingen, met een aantal gemeenschappelijke kenmerken. Deze bewegingen zijn allemaal gebaseerd op de tegenstelling tussen de heersende klasse en het volk. Deze bewegingen zetten zich af tegen de heersende klasse. Het begrip populisme wordt vaak negatief gebruikt. Een populist is dan iemand die de kiezer misleidt. Hij maakt gebruik van populaire slogans en zegt wat het volk horen wil.

Populistische bewegingen ontstaan als grote groepen mensen in de samenleving zich machteloos en ongehoord voelen. Het populisme beweert te luisteren naar het volk en vindt dat de wil van het volk het uitgangspunt moet zijn in de politiek. Doordat de wil van het volk zowel linkse als rechtse denkbelden kan inhouden, komen populistische bewegingen voor in de vorm van linkse en rechtse bewegingen.

Het populisme kent nog een aantal andere kenmerken. Een populistische beweging is opgebouwd rondom een leider. Deze leider speelt een grote rol in de beweging. Ook is een populistische partij vaak minder strak georganiseerd dan andere partijen. Populistische partijen zijn succesvoller buiten de regering dan als onderdeel van de regering. Verder hebben ze vaak grote plannen om de politiek te veranderen en zijn ze voor directe democratie.

Populisme is in Nederland geen recent fenomeen. Een overzicht van populistische partijen:

Plattelandersbond

De Plattelandersbond, die in 1917 werd opgericht, kwam op voor de belangen van boeren en tuinders en keerde zich tegen de volgens haar bestaande achterstelling van het platteland.

Boerenpartij

De Boerenpartij was een conservatief-liberale belangen- en protestpartij. De partij werd opgericht in 1958 als voortzetting van de ‘Vrije Boeren’, een organisatie die zich tegen overheidsregulering van de landbouw via publiekrechtelijke organisaties verzette. In 1981 werd de partij hernoemd tot Rechtse Volkspartij (RVP), die na 1982 echter in de vergetelheid raakte.

Centrum Democraten

De CD was een extreemrechtse partij, die zich keerde tegen de aanwezigheid van niet-westerse allochtonen. De partij werd opgericht in 1984 als afsplitsing van de Centrumpartij (CP)

Leefbaar Nederland

Leefbaar Nederland was een democratische partij die op 21 maart 1999 werd opgericht als landelijke voortzetting van Leefbaar Hilversum en Leefbaar Utrecht. Zij streefde naar een hoger democratisch gehalte van de Nederlandse samenleving. Burgers moesten meer zeggenschap krijgen over hun leefomgeving, maar ook worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden. De partij was voorstander van de rechtstreeks gekozen burgemeester en van referenda. Voormannen waren Jan Nagel, Fred Teeven en, korte tijd, Pim Fortuyn.

Lijst Pim Fortuyn

De Lijst Pim Fortuyn (LPF) werd opgericht in 2002 na de breuk tussen de lijsttrekker Pim Fortuyn en de partij Leefbaar Nederland. De oorzaak van de breuk was een aantal ongelukkig gekozen uitspraken in De Volkskrant door lijsttrekker Pim Fortuyn i. De partij heette officieel: Politieke Vereniging Lijst Pim Fortuyn. Bij de verkiezingen van 2006 nam de partij deel onder de naam ‘Lijst Vijf Fortuyn’. Op 17 augustus 2007 besloot een buitengewone ledenvergadering van de LPF de partij per 1 januari 2008 te ontbinden.

Partij voor de Vrijheid

De Partij voor de Vrijheid (PVV) is op 22 februari 2006 geregistreerd bij de Kiesraad. De PVV geldt als populistisch, met zowel conservatieve, liberale, ‘rechtse’ als ‘linkse’ standpunten. De PVV keert zich met name tegen ‘islamisering van de Nederlandse samenleving’, waarvan in haar ogen sprake is en zet zich verder met name af tegen ‘links’ in brede zin (subsidies, ontwikkelingssamenwerking, bureaucratie, Europese samenwerking, publieke omroep).

EEN ADAPTIEVE ORGANISATIE VERGT EEN LERENDE LEIDER

Draagt uw leiderschap bij aan een innovatieve werkomgeving?

Steeds meer en andere producten en diensten leveren in een hoger tempo en met continue kwaliteit. Dat stelt organisaties voor de uitdaging hun producten en diensten doorlopend te verbeteren en vernieuwen. Het betekent ook dat ze adaptiever moeten zijn. Anders leren omgaan met vraagstukken, veranderingen, vernieuwingen en onzekerheden. Wellicht producten en diensten laten vallen. In actie durven komen en experimenteren met nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe diensten en andere vormen van toegevoegde waarde.

Uit onderzoek blijkt de mindset van leidinggevers in hoge mate bepalend voor het adaptief vermogen van een organisatie. De denkrichting aan de top beïnvloedt het denken en handelen in alle andere lagen van de organisatie. Veel organisaties belonen bijvoorbeeld efficiency, ‘first time right’ en beheersbaarheid. Gedrag dat is gericht op bewijs en zekerheid – niet op experimenteren of nieuwe dingen uitproberen. Dat terwijl innovatie juist floreert door van fouten te leren, medewerkers te verbinden en met elkaar het wiel uit te vinden!

Adaptieve organisaties vragen daarmee om een nieuwe visie op leiderschap, waarbij het lerend vermogen van de leider centraal staat. In de visie

van Berenschot is *lerend leiderschap* het ter discussie durven stellen van gedrag dat wellicht al jaren in uiteenlopende situaties wordt toegepast. Reflecteren op wat de continu veranderende context vraagt van u als leidinggevende – omdat u een cruciale rol hebt bij het inrichten van een adaptieve organisatie. Bijvoorbeeld nieuwe ideeën laten ontstaan door het stimuleren van afdelingsoverstijgende samenwerking en innovatie aanwakkeren door meer, potentieel briljante, mislukkingen toe te laten. Een spannende exercitie, maar wel één met direct resultaat. Lerend leiderschap maakt ‘stretchen’, reflecteren, samenwerken, verbinden en grenzen verleggen vanzelfsprekend voor u als leidinggevende – en via u voor de gehele organisatie.

Bent u benieuwd in hoeverre het leiderschap in uw organisatie bijdraagt aan een innovatieve werkomgeving? Maak dan gebruik van de Berenschot Innovatiescan. Deze geeft u concrete handvatten voor het versterken van innovatief werkgedrag van uw medewerkers in de dagelijkse praktijk. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Mirjam Boxen, senior consultant Leiderschap en Organisatieontwikkeling via m.boxen@berenschot.nl/06 13 66 16 29.

Berenschot

Eurosceptis

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

Het enthousiasme onder de bevolking voor het Europees project lijkt af te nemen. Er klinken steeds vaker negatieve geluiden over de Europese besluitvorming. Zo is er bijvoorbeeld veel kritiek op de macht die nationale overheden af zouden staan aan Brussel, over het geld dat Zuid-Europese landen krijgen voor hun economisch herstel en over de toestroom van goedkope arbeiders uit Oost-Europese landen.

De overgrote meerderheid van de politieke partijen in Europa is voorstander van de Europese samenwerking, maar de partijen met kritiek op de Europese Unie zijn in opkomst. Burgers voelen zich steeds vaker aangetrokken tot deze partijen. Uit de uitslagen van de Europese Parlementsverkiezingen van 2014 bleek al dat eurosceptische partijen meer draagvlak hebben gekregen in Europa. De Britse partij UKIP en het Franse Front National werden in hun eigen land het grootst. Iets minder dan 30 procent van alle stemmen gingen naar eurosceptici en in het Europees Parlement gingen 143 zetels van de 751 naar eurokritische partijen. Dat was een ruime verdubbeling ten opzichte van 2009.

In tegenstelling tot wat de meeste berichtgeving doet vermoeden, concludeerde de onafhankelijke Amerikaanse denktank Pew Research Centre dat de sympathie voor de Europese Unie onder Europeanen in 2015 juist toenam. Uit het onderzoek kwam naar voren dat vooral jongeren eerder EU-gezind waren dan dat zij eurosceptisch waren.

De theorieën

Het woord eurosceptis wordt vaak gebruikt voor elke vorm van kritiek die burgers en politici hebben op het Europese project, maar er is onenigheid over wat ‘eurosceptis’ nu eigenlijk precies betekent.

Sommige wetenschappers maken onderscheid tussen twee vormen van eurosceptis: sterke eurosceptis is tegen Europese samenwerking in het algemeen en gematigde eurosceptis is voor Europese samenwerking, maar heeft zorgen over de koers van de Europese Unie.

I want my money back!

Anders dan algemeen aangenomen bestaat er al sinds de oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (een voorloper van de EU) kritiek op de Europese samenwerking. Zo moedigde de Britse premier Winston Churchill vergaande Europese samenwerking wel aan, maar met ‘Europese’ bedoelde hij eigenlijk ‘Continental’ samenwerking, want dat het Verenigd Koninkrijk soevereiniteit in zou leveren was uitgesloten. Verder waren er in de jaren vijftig plannen om naast de Europese Economische Gemeenschap ook een Europese Defensiegemeenschap op te

richten. Het Franse parlement stak daar echter een stokje voor.

In 1979 kreeg het Verenigd Koninkrijk haar eerste vrouwelijke premier, de conservatieve Margaret Thatcher. Thatcher zag de EG, waar haar land sinds 1973 deel van uitmaakte, vooral als een economisch project. Een veto op verdere Europese politieke integratie was de kern van haar Europese beleid. Ook was het Verenigd Koninkrijk onder haar leiding tegen de invoering van de euro, omdat dit de eerste stap naar een federaal Europa zou zijn. En aangezien het Verenigd Koninkrijk meer betaalde aan de EG dan dat het ontving, wilde Thatcher dat haar land aanzienlijk minder zou gaan betalen, wat leidde tot haar bekende uitspraak: “I want my money back!”

Eurosceptsis in Nederland

Eurosceptsis is niet nieuw in Nederland. Wel is het de afgelopen jaren sterk toegenomen. De orthodox-gereformeerde partijen GPV (voorloper van de ChristenUnie) en SGP zijn altijd al eurokritisch geweest. Vanaf de jaren tachtig is er ook bij linkse partijen als SP en GroenLinks kritiek op de Europese samenwerking. In de woorden van GroenLinks was de EG teveel een kapitalistisch project. De laatste jaren staat GroenLinks juist positief tegenover de

Europese samenwerking.

Sinds 2004 geeft de PVV ook een stem aan de eurosceptsis. Sinds 2012 pleit de PVV voor het inwisselen van het EU-lidmaatschap voor lidmaatschap van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) en herinvoering van de gulden. Ook in het verkiezingsprogramma van de PVV voor de verkiezingen in maart 2017, pleit de partij voor uittreden uit de Europese Unie.

In 2005 stemde 62 procent van de Nederlanders tegen de nieuwe Europese Grondwet. Toch bleek in 2009 uit een peiling dat 74 procent van de Nederlanders het een goede zaak vond dat Nederland lid is van de EU. Dezelfde peiling wees uit dat 67 procent van de Nederlanders vond dat ons land voordeel heeft van het EU-lidmaatschap.

In 2014 zag 68 procent van de Nederlanders het EU-lidmaatschap als een goede zaak. In 2015 bleken Nederlanders optimistisch over de Europese Unie. Het percentage Nederlanders dat de toekomst van de Europese Unie rooskleurig inziet, was toen 71 procent.

Op 6 april 2016 stemde Nederland in een referendum over

het EU-associatieakkoord met Oekraïne. De opkomst lag op ruim 32 procent. Drijvende kracht achter het referendum was GeenPeil, dat het idee weer overnam van het Burgercomité EU. De oprichters daarvan hebben gezegd dat ze de relatie tussen Nederland en de EU onder spanning willen zetten en dat ze willen dat Nederland uit de EU stapt. Zij en andere eurosceptici stellen dat het ‘nee’ bij dit referendum een ‘nee’ tegen het Nederlands lidmaatschap van de EU betekent.

Eurosceptsis in andere Europese landen
Verenigd Koninkrijk

In 1993 werd de United Kingdom Independence Party (UKIP) opgericht. Het doel van deze nieuwe partij was de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. De eerste aanhangers waren vooral eurosceptische leden van de Conservative Party. Bij de Europese Parlementsverkiezingen van 1999 wist UKIP zeven procent van de stemmen te halen. Omdat de Britten in 1999 nog werkten met het districtenstelsel leverde dat maar drie zetels op. Bij de Europese Parlementsverkiezingen van 2004 werkten de Britten voor het eerst met proportionele vertegenwoordiging. UKIP ging van drie naar twaalf zetels. Bij de Europese Parlementsverkiezingen in 2014 behaalde UKIP 24 zetels. De partij werd daarmee de grootste Britse partij in het Europees Parlement.

De eurosceptsis is de afgelopen jaren flink toegenomen in het Verenigd Koninkrijk. De vluchtelingencrisis en de gezamenlijke Europese aanpak hiervan hebben extra zorgen onder de Britten aangewakkerd. In november 2015 presenteerde premier David Cameron voorstellen om hervormingen door te voeren binnen de EU en over een mogelijke uitzonderingspositie voor zijn land. Op de Europese Raad van februari 2016 werd een akkoord bereikt tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU. Naar aanleiding is er in juni 2016 een referendum in het Verenigd Koninkrijk geweest, waarbij een (kleine) meerderheid ervoor koos uit de Europese Unie te treden.

Finland

De Finse Partij, voorheen bekend als de Ware Finnen, brak in 2011 door bij de Finse parlementsverkiezingen met meer dan negentien procent van de stemmen. De partij heeft in de aanloop naar deze verkiezingen een sterk anti-Europageluid laten horen. In 2015 verklaarde 47 procent van de Finnen de Europese Unie te associëren met bureaucratie. In maart 2016 tekenden meer dan 50.000 Finse burgers een petitie om uit de eurozone te stappen.

Frankrijk

In mei 2012 wist Marine le Pen van het Front National meer dan achttien procent van de kiezers achter zich te krijgen bij de Franse presidentsverkiezingen. Ook deze rechtse partij is

tegen meer besluitvorming vanuit Brussel. Bij de Europese Parlementsverkiezingen in 2014 behaalde het Front National een kwart van de Franse stemmen. In het voorjaar van 2017 vinden in Frankrijk presidentsverkiezingen plaats. Le Pen doet het goed in de peilingen.

Griekenland

Uit het onderzoek bleek ook dat er vooral in Griekenland negatief gedacht werd over de Europese Unie. De Grieken associeerden de EU steeds minder met de euro (49 procent in de herfst van 2012, vergeleken met 47 procent in de lente van 2015). De Grieken zagen vaker de relatie tussen de Europese Unie en werkloosheid. Deze associatie nam met 10 procent toe tot 45 procent in 2012. In 2015 zag 19 procent van de ondervraagden de EU als een verspilling van het geld.

De mening onder de Grieken is geen verrassing. Het lukte de eurokritische Syriza-partij om tot twee maal toe de grootste partij te worden onder leiding van Alexis Tsipras.

Oostenrijk en Tsjechië

Ook burgers in Oostenrijk en Tsjechië hadden in het najaar van 2012 weinig vertrouwen in de Europese democratie en de Europese instellingen. Deze landen hebben een lange geschiedenis van eurosceptsis. De Tsjechische conservatief-liberale partij ODS en de Oostenrijkse Vrijheidspartij FPÖ hebben al jaren veel kritiek op het functioneren van de Europese Unie en zij trekken met deze standpunten ook veel kiezers aan. Tijdens de nationale parlementsverkiezingen in 2013 behaalde de FPÖ 20,5 procent van het totaal aantal stemmen. Dit percentage was sinds de verkiezingen van 1999 niet zo hoog.

Duitsland

In Duitsland heeft de eurosceptische partij Alternatief voor Duitsland (AfD) in augustus 2014 voor het eerst intrek genomen in een Duits deelstaatsparlement. De partij is in 2013 opgericht en wil Brusselse bevoegdheden terughalen naar Berlijn. Ook wil het de immigratie terugdringen. Daarnaast ziet de partij de euro als een mislukt project. In mei 2014 debuteerde de AfD in het Europees Parlement, toen het zeven procent van de stemmen behaalde bij de Europese verkiezingen.

In maart 2016 behaalde de AfD grote winst in de Duitse deelstaatsverkiezingen, velen zagen daar vooral een afwijzing in van de vluchtelingenpolitiek van bondskanselier Angela Merkel. In september 2017 vinden er in Duitsland verkiezingen voor de Bondsdag plaats.

Herman Pleij, Het Grote Sinterklaas College
28 november, Perscentrum Nieuwspoor
Foto's: Michelle Zandbergen

US Election Night
8 november, Perscentrum Nieuwspoor
Foto's: Michelle Zandbergen

Bernard Hammelburg, Masterclass Amerikaanse Verkiezingen
24 oktober, Perscentrum Nieuwspoor
Foto's: Michelle Zandbergen

US Election Night
8 november, Perscentrum Nieuwspoor
Foto's: Michelle Zandbergen

Begrotingsdiscipline en Europese controle

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

De Europese Unie heeft sinds het uitbreken van de eurocrisis verschillende maatregelen genomen om eurolanden met financiële problemen bij te staan. Ondertussen wordt er in de EU ook gewerkt aan betere coördinatie van het economisch beleid om de problemen het hoofd te kunnen bieden.

Een belangrijk aspect is de institutionele inbedding van het Stabiliteits- en groeipact. Landen uit de eurozone mogen slechts een beperkt tekort op hun begroting hebben. Zowel de regeringsleiders en staatshoofden als de Europese instellingen hebben diverse plannen gepresenteerd en maatregelen genomen. De Commissie heeft in januari 2015 besloten meer flexibel om te gaan met de Europese begrotingsregels.

Met het semester, ingesteld in 2011, houdt de EU de economische ontwikkelingen binnen lidstaten scherper in de gaten. Na uitvoerig onderzoek presenteert de Commissie ieder jaar aanbevelingen aan landen om economische problemen te bestrijden en te voorkomen.

De Europese begrotingsafspraken zijn vaak onderwerp van discussie. Met name tussen de noordelijke en de zuidelijke landen lopen de meningsverschillen uiteen over de vraag of de begrotingsregels strikt of soepel moeten worden toegepast.

Euroregering?

De Duitse bondskanselier Angela Merkel en de toenmalige Franse president Nicolas Sarkozy kwamen in 2011 met nieuwe voorstellen op het gebied van economisch toezicht. Zij stelden onder andere een soort economische ‘euroregering’ voor, strenge straffen voor lidstaten die zich niet houden aan de begrotingsregels en een belasting op financiële transacties. Inhoudelijk vertonen de plannen de nodige overlap met het Six Pack en het Euro Plus Pact.

Extra bevoegdheden eurocommissaris Economische en monetaire zaken

In december 2011 hebben regeringsleiders afgesproken om de regels voor begrotingsdiscipline in het Stabiliteits- en Groeipact aan te scherpen. De eurocommissaris voor Economische en monetaire zaken heeft extra bevoegdheden gekregen om toezicht te houden op de naleving van de regels uit het Stabiliteits- en Groeipact.

Masterplan ter versterking van de eurozone

In december 2012 presenteerden de toenmalige EU-president Van Rompuy, voorzitter van de Europese Commissie Barroso, ECB-president Draghi en voorzitter van de eurogroep Juncker een pakket voorstellen ter versterking van

de eurozone. De plannen omvatten de oprichting van een bankenunie, aanscherping van controle op begrotingsdiscipline, een betere afstemming van het economisch beleid en de versterking van de rol van nationale parlementen en het Europees parlement.

Begrotingspact

In het begrotingspact zijn regels vastgelegd die begrotingsdiscipline bij lidstaten moeten afdwingen en de financiële markten zekerheid moeten bieden. Het verdrag is op 1 januari 2013 in werking getreden en wordt ook wel Verdrag voor stabiliteit, coördinatie en governance in de EMU genoemd.

Versoepeling van de norm?

Eind april 2013 lieten zowel de toenmalige Commissievoorzitter Barroso als eurocommissaris Rehn, destijds belast met het toezicht op nationale economieën, doorschemeren dat er mogelijk wat soepeler zou worden omgegaan met de regels over begrotingsdiscipline. Er zou meer gekeken worden naar de structurele overheidstekorten.

Incidentele tekorten als gevolg van de aanhoudende recessie en extra uitgaven in het kader van tijdelijke stimuleringsmaatregelen worden dan mogelijk toegestaan, mits structurele hervormingen worden doorgezet. Bovendien moeten extra stimuleringsmaatregelen inhaken op bestaande Europese programma's gericht op het aanjagen van structurele groei én aantoonbaar positieve effecten hebben op de economie en de overheidsbegroting op langere termijn.

De discussie duurde geruime tijd voort. Op de Europese Top van juni 2014 werd besloten om de begrotingsregels niet te versoepelen. Wel mag er optimaal gebruik worden gemaakt van de ruimte die de regels bieden, zoals langer de tijd nemen om het begrotingstekort te verminderen.

In december 2014 presenteerde de Europese Commissie de evaluatie van het begrotingscontrolemechanisme aan het Europees Parlement.

Met oog op de eurocrisis heeft de Commissie begin 2015 richtlijnen aangekondigd die de overheden meer flexibiliteit geven om investeringen te verhogen; daarbij moeten zij wel binnen de EU-begrotingsregels blijven. Landen die serieus werk maken van structurele hervormingen kunnen rekenen op meer coulance vanuit de EU. Ook zal Brussel rekening houden met hervormingen die nog in voorbereiding zijn en wordt er beter gekeken naar de economische situatie in de landen zelf. Er is dus meer beweegruimte voor de lidstaten gecreëerd binnen de begrotingsregels. Wel gaf de Commissie aan dat er aan de normen van het Stabiliteits- en Groei-

pact feitelijk niets zal veranderen. Daarnaast presenteerde de Europese Commissie in het kader van deze aanpak een nieuw investeringsplan voor de Europese Unie, waarin zij gedurende drie jaar 315 miljard euro investeert in de economie.

De Franse president François Hollande en de Italiaanse premier Matteo Renzi drongen al langer aan op de versoepeling van de regels zodat de overheid de publieke investeringen kan verhogen en de economie structureel kan hervormen in tijden van recessie.

In september 2016 bespraken de zuidelijke lidstaten in hoeverre zij de begrotingsregels willen versoepelen en als blok tegenwicht kunnen bieden aan de in hun ogen rigide interpretatie van de regels door noordelijke landen.

HAAGSCH COLLEGE

PAARD
VAN
TROJE

AVOND MET VICEPREMIER ASSCHER

Is er een nieuwe maatschappelijke kloof?

23 januari 2017 @ Paard van Troje
Reserveer nu: haagschcollege.nl

Berenschot

Brexit

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

De Britse bevolking sprak zich op 23 juni 2016 uit voor een 'brexit', een vertrek uit de Europese Unie. De voorstanders van de brexit behaalden in een referendum over het EU-lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk 51,9 procent van de stemmen.

David Cameron - voorstander van behoud van het lidmaatschap van de Europese Unie - stapte na het referendum op als premier. Hij is vervangen door Theresa May.

Het wachten is nu op de start van onderhandelingen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. Oud-premier Cameron stelde dat zijn opvolger bepaalt wanneer de formele procedure om uit de Unie te stappen wordt gestart. Het Verenigd Koninkrijk en de EU hebben dan twee jaar om afspraken te maken over de relatie na het Britse vertrek. In oktober 2016 liet May weten dat zij de artikel 50-procedure uiterlijk eind maart 2017 zal starten. Het Brits gerechtshof bepaalde dat ook het Britse parlement moet instemmen met het starten van de procedure.

Het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie hebben al tientallen jaren een moeizame relatie. Het land is sinds 1973 lid van de EU, maar is uitgesproken kritisch tegenover verregaande Europese integratie.

Onderhandelen over het hervormen van de EU

Op 23 januari 2013 hield David Cameron bij financieel dienstverleningsbedrijf Bloomberg een langverwachte speech waarin hij reageerde op de druk van de eurosceptici in zijn partij. Cameron stelde in zijn speech dat het Britse vertrouwen in de Europese Unie flinterdun is. De Britten moesten hun stem kunnen laten horen tijdens een referendum om verdere escalatie te voorkomen. Hij kondigde aan dat Europa de verdragen moet heronderhandelen. Dat zou goed zijn voor de Europese Unie, en vooral goed voor het concurrentievermogen van de Europese landen.

Kernpunt uit de zogenaamde Bloomberg-speech van Cameron is dat het Verenigd Koninkrijk weer een aantal bevoegdheden op het gebied van sociaal beleid en justitie terug in eigen hand moet krijgen. Ook moeten groepen landen mogen verdere afspraken maken over onderwerpen al naar gelang zij daar voordelen van inzien en nationale parlementen moeten hun controlerende taak beter kunnen uitoefenen.

Dat betekent niet dat Cameron tegen Europese samenwerking is. Hij ziet, naast de interne markt, duidelijke voordelen in bijvoorbeeld samenwerking bij het bestrijden van klimaatverandering, handelsbeleid en de aanpak van terrorisme en

georganiseerde misdaad. Per beleidsterrein moet worden bekeken welke aspecten op Europees niveau geregeld moeten worden en wat nationaal kan blijven of weer moet worden (met andere woorden, het zeer streng toepassen van het subsidiariteitsbeginsel).

Referendum lidmaatschap EU

Met de Britse verkiezingen in 2015 kwam de vraag of er een referendum moet komen, volop in de aandacht. Dit vormde een belangrijke component in de verkiezingen. Premier Cameron kondigde aan dat er een referendum over het EU-lidmaatschap zou komen als hij herkozen werd. Op 7 mei 2015 wonnen de Conservatieven van David Cameron de verkiezingen. De partij behaalde een absolute meerderheid in het Britse Lagerhuis. Op 9 juni 2015 stemde het Britse Lagerhuis in met het voorstel van premier Cameron om een referendum te houden over het EU-lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk.

Het referendum heeft plaats gevonden op 23 juni 2016

De Britse kiezers hebben zich in meerderheid uitgesproken tegen het EU-lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk. In totaal stemde 51,9% van de kiezers voor een Brits vertrek. Cameron verbond meteen politieke consequenties aan de

stap, hij kondigde zijn aftreden aan.

Onderhandelingen over relatie na Brexit

David Cameron wilde de EU hervormen, om zo met een onderhandelingsresultaat naar de Britse kiezer te kunnen stappen. De discussie over concrete hervormingsvoorstellen vond plaats in de laatste maanden van 2015 en begin 2016. De laatste maanden gingen de voorstellen tussen Londen en Brussel heen en weer en op 18 en 19 februari werd in de Europese Raad een onderhandelingsresultaat bereikt. Er werden toen een aantal afspraken gemaakt:

- Het wordt voor nationale parlementen eenvoudiger om wetgeving te vertragen. Als 55% van de nationale parlementen oordeelt dat nieuwe wetten niet stroken met het subsidiariteitsbeginsel, wordt het wetsontwerp op de agenda van de Raad geplaatst voor nadere bespreking.
- Groot-Brittannië wordt uitgesloten van de zinsnede ‘an ever closer union’, waarmee bevestigd wordt dat het Verenigd Koninkrijk niet mee hoeft te doen aan verdere politieke integratie.
- Als het systeem van sociale zekerheid te zwaar onder druk staat, omdat EU-burgers uit andere lidstaten er een beroep op doen, kan een ‘noodremsysteem’ worden geactiveerd. Landen kunnen werknemers in dat geval de eerste vier jaar

- dat ze in het land werken bepaalde sociale voorzieningen ontzeggen. Deze noodrem mag zeven jaar van kracht zijn, zonder verlengingsmogelijkheid.
- De kinderbijslag voor kinderen die niet in het land wonen waar de ouder werkt, zal worden aangepast. De levensstandaard van het land waar het kind woont, is hierin leidend. Alle EU-landen mogen deze maatregel toepassen voor nieuwe gevallen en vanaf 2020 ook voor bestaande gevallen.
 - Landen met de euro als munteenheid zullen rekening houden met het effect van beslissingen op landen die de euro niet hebben. Groot-Brittannië mag, op haar beurt, geen maatregelen treffen die de eurozone kunnen schaden.

Met dit akkoord trok David Cameron naar de kiezer en voerde campagne voor een ‘Remain’ (blijven). Alleen met die uitkomst zou het akkoord doorgang kunnen vinden. Nu de Britse kiezer zich heeft uitgesproken tegen het lidmaatschap van de Europese Unie, is het gesloten akkoord van tafel.

Onderhandelingen Brexit

De officiële onderhandelingen gaan pas van start wanneer het Verenigd Koninkrijk de procedure om uit de EU te stappen heeft opgestart. Op het congres van de Conservatieve Partij op 2 oktober 2016 gaf premier May aan het officiële onderhandelingsproces uiterlijk in maart 2017 op te starten. Dit betekent dat op dat moment de artikel 50-procedure in gang wordt gezet.

Op 3 November 2016 bepaalde het Brits gerechtshof, de High Court, dat de Britse regering goedkeuring nodig heeft van het Britse parlement om de procedure om uit de EU te stappen in gang te zetten. Voorafgaand aan het referendum over de brexit was een meerderheid in het parlement tegen vertlaten van de EU. Premier May betoogde dat de brexit een zaak van de regering is en gaat tegen de uitspraak in beroep.

Donald Tusk, voorzitter van de Europese Raad, stelde de Belgische diplomaat Didier Seeuws aan als onderhandelaar namens de lidstaten. Commissievoorzitter Juncker heeft oud-eurocommissaris Barnier als onderhandelaar namens de Commissie aangewezen. Het Europees Parlement heeft Guy Verhofstadt naar voren geschoven als onderhandelaar namens de Europese volksvertegenwoordiging. De Britse premier May heeft een aparte minister voor Brexit in haar kabinet opgenomen, David Davis.

Een lange geschiedenis van heronderhandelen

Het Verenigd Koninkrijk doet niet mee aan de euro, heeft het

verdrag over strenger toezicht op de overheidsfinanciën niet ondertekend en heeft een uitzonderingspositie bedongen op diverse beleidsterreinen, met name op het terrein van immigratie en sociale regelgeving. Ook stemmen de Britten in de Raad van Ministers meer dan enig ander land tegen voorstellen voor Europese wetgeving.

Dwarsligger in besluitvorming?

Onderzoek naar het stemgedrag van de EU-lidstaten sinds 2009 heeft uitgewezen dat de Britten de grootste dwarsliggers zijn bij de vergaderingen van de Raad van Ministers. Zij gingen in bijna 1 op de 10 gevallen niet akkoord. Het maakt de Britten niet altijd even geliefd onder de andere lidstaten.

Positie Schotland

Terwijl een meerderheid van de Britten voor een brexit stemde, ligt dat anders in Schotland. De Schotten wilden lid blijven van de EU. Nu het erop lijkt dat Groot-Brittannië de EU gaat verlaten, laait in Schotland de discussie over onafhankelijkheid van het Verenigd Koninkrijk weer op.

HAAGSCH COLLEGE

STAAT VAN DE NEDERLANDSE ECONOMIE

25 jan. 2017 @ perscentrum Nieuwspoord

Reserveer nu: haagschcollege.nl

Berenschot

Aantekeningen Haagsch College - Europa Avond

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

YoungTheHague is hét stadsbrede netwerk waar overheid en bedrijfsleven samenkomen: een netwerk voor álle young professionals in Den Haag. Dankzij YoungTheHague kunnen young professionals contacten opdoen buiten hun eigen organisatie en een 'kijkje over de schutting' nemen.

A stylized, colorful silhouette of the New York City skyline. From left to right, it includes a bridge, a building with the NYU logo, a lighthouse, a church spire, a cluster of skyscrapers, and a bridge. The buildings are in shades of blue, green, and yellow. The entire graphic is set against a white background.

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal grey lines across its entire width, providing a guide for handwriting or typing. The paper itself is a clean, off-white color.

DE WERELD IN BEELDEN

Beeld is in de wereld waarin wij leven steeds bepalender. We denken steeds meer in beelden.

We communiceren steeds meer in beelden. Beelden lijken onze nieuwe woorden.

dpa picture alliance is een beeldbank met meer dan 25 miljoen foto's. Dagelijks stromen er honderden nieuwe foto's binnen. Foto's van nu en foto's van toen. Van over de hele wereld, met als specialisatie Duitsland. **www.picture-alliance.com. Voor uw communicatie en publicaties.**

pa picture alliance
A company of the dpo Group

Contact voor Nederland: Edouard van Arem | Strandhuis Communicatie

www.picture-alliance.com | 06 46 13 33 91 | foto@strandhuis-communicatie.nl

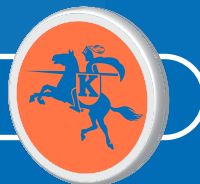
Aantekeningen Haagsch College - Europa Avond

[illegible]

PAARD VAN TROJE PRINSEGRACHT 12 DEN HAAG
WWW.PAARD.NL

TROTSE PARTNER VAN HET HAAGSCH COLLEGE

REPRO- VAN DE KAMP

PAPIER | DIGITAAL | 3D

WEGAstraat 40, DEN HAAG | TELEFOON: 070-3476464

WWW.REPROVANDEKAMP.NL